1873. V. évfolyam. 156. szám. Kedd, augusztus 12.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ¼ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közleméay: Főplacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébként a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Úgy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

A fény árnyai.

⊙)Minden magyar ember keble örömmel telik el, midőn a bécsi nemzetközi közkiállitás világbirodalmát bejárva, azon büszke öntudattal hagyhatja el a kiállitási udvart, hogy nemzetünk nem szégyelheti meg magát a világ legelső nemzetei közt sem.

Annyival vigasztalóbb és fölemelőbb pedig ennek tudata, mert hála az égnek, le lőn küzdve jó osztrák szövetségeseinknek azon irányzata, miszerint a magyar föld, ész és kéz termékeit az „osztrák“ kiállitásba beolvasztani s igy a semmiségig lealázni törekedtek.

Ha meggondoljuk, hogy Ausztria által örökös gyarmati állapotra valánk kárhoztatva amaz átkos és ravasz politika által, melynek czélja nem volt egyéb, mint Ausztriát ami kincseinkkel tündököltetni, ami zsirunkon hizlalni: kitünő vivmánynak kell tartanunk a nemzetközi kiállitáson megjelenésünket s az ezzel egybe kapcsolt eredményt.

Mig ellenben, ha arra gondolunk, hogy — ha anyagi és szellemi kifejlődésünk elé Ausztria századokon át óriási akadályokat nem gördit vala, aligha Bécsben, sőt minden valószinüség szerint Budapesten lett volna az 1873-dik évi nemzetközi kiállitás: akkor a hazafiui fajérzet egész erejében jajdul fel keblünkben, s a mai eredményt ezerszer meg ezerszer kicsinyelnünk kell...

De a sors ugy hozta magával, hogy nem arra kell gondolnunk, mikép lehetett volna nemzetközi méltatásunk akkor, ha a 16-ik század előtti európai állásunkat megtarthattuk volna; hanem szorult körülményeink közepette csak odáig emelkedhetik gondolatunk, hogy vajon, a mai helyzet szempontjából, nem lehetett volna-e fényesebb a nagy nemzetek versenyén megjelenésünk?

Mi azt hiszszük, hogy igen.

Mert bár sok dicsérni valót találunk kormányunknak a nemzetközi kiállitásra vonatkozó intézkedéseiben, s ezek közt egyik legdicséretre méltóbb azon vivmány, miszerint „mint önálló nemzet“ szerepelhetünk Ausztria mellett: mindazáltal nyiltan ki kell mondanunk, hogy a kormány részint tájékozatlanul viselte magát, sok részben arra nézve, hogy mikép rendeztesse be kiállitásunkat, részint pedig nem birta telkölteni teljes mérvben a hazafiui lelkesedést, melynek következményei sokkal nagyobb, sokkal diesőbb megjelenést biztositandottak nemzetünknek a nagy nemzetek közt; sőt fájdalommal kell az események közé soroznunk azt is, hogy a honfiainknak a nemzetközi kiállitáson szándéklott megjelenése elé gördült akadályok legyőzésében kormányunk sokszor tehetetlen módra, olykor a legközönyösebben viselte magát; aminek az lőn következménye, hogy igen sok tárgy kimaradt a nemzetközi versenyről, mely az igy is szépnek mondható sükert sokkal fényesebbé teendette!...

De van ezen kivül egy szégyenfolt, mely a magyar kiállitás tényét, mind az idegenekkel, mind hazánkfiai s leányaival szemben nem kis mérvben elsötétiti.

És ez azon tapintatlanság, mondhatni: ügyetlenség, miszerint a nemzetközi kiállitás megnyiltával, midőn minden polgárisult nemzet kiállitása saját nemzeti nyelvén összeállitott tárgy- és czimsorozat utmutatása folytán volt tanulmányozható; sőt angol, franczia, olasz, osztrák és orosz nyelven összeállitott katalogusokat a kiállitáson mint nyilt piaczon lehetett vásárolni: egyedül a magyar embernek kellett tantalusi szomjtól égni amiatt, hogy magyar szöveget nem kaphatott.

Sőt a ferde intézkedések miatt maig is hiányzik a teljes szövegü magyar katalogus a kiállitás tárgyairól!

Észrevették ezt idegen nemzetbeliek is, kik óhajtották volna megszerezni a magyar szöveget...

Nekünk magyaroknak nem jutott más szerep itt sem, mint siránkozni a fény árnyai felett!

— **A belügyérhez** még mindig kérvényeznek a végett, hogy a fegyenczeket bocsássák szét a járvány miatt. Három törvényhatóságban ezt már meg is tették. A kir. főügyész rendeletének tehát kevés foganata van.

— **Ausztriaban** minden nap várják a császári pátens megjelenését a birodalmi tanács feloszlatását, s az uj választások elrendelését illetőleg. A belügyér már köriratot is intézett a cseh helytartóhoz és főnökökhöz, hogy a választásra tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

— **A katonaelszállásolás** ügye Magyarországon és Ausztriában ugyanazon elvek szerint rendeztetik. E tárgyban e hó második felében Bécsben értekezlet tartatik e két kormány képviselői közt.

— **A pénzvilágból.** A nyitrai hitelbank ellen 40,000 ftnyi követelés folytán csőd rendeltetett.

— **Magyar birák.** A soproni magyar királyi törvényszék a telekkönyvet még mindig németül vezeti. De a magyar kormány azért folyvást Magyarország kenyerét éteti ez urakkal, kik még a törvényt sem tisztelik házájukban.

Szinügyünk érdekében.

Debreczen, aug. 11.

Nem tudjuk, mi okból, a pesti ujdondász urak, sohasem foglalkoztak eddig annyiszor, és oly modorban, mint az idén — színészetünkkel, és szintársulatunk egy némelyikével.

Mi nem irigyeljük, sőt örülnénk, ha a nemzeti szinház mindentekintetben, a „nemtovább“ magaslatán állana és ezt mélán követelhetné is a nemzet, egy, az ország pénztárából támogatott intézettől; ennek bebizonyitása, a müintézőknek nem érdeme, de kötelessége.

Nagyon bölcsen tesik a fentczimzett urak, hogy drámánkhoz, s annak tagjaihoz, hozzá nem szólnak, mert beismerik magukban, hogy biz e müig képviselői a nemzeti szinháznál — egyet kettőt — kivéve, az örök álomban játszák jelenben műszerepeiket, melyekkel a siron innen oly annyira feledhetlenné tették magukat, melyszerint a helyökbe szerződött fiatal óriásokat oly végtelen messzeségben hagyták magok után, hogy egy évtized szükségeltetik, még csak nevök felismerésére, (mert eddig ismeretlenek) vajon — kik ők a bátor férfiak? kik az elhunytak által hátrahagyott uton botorkálni merészkednek .... tehát várjunk .... és soká várjunk, lesznek-é? és kik lesznek ők?

Egyet ismerünk e szárnypróbálgatókból, és hisszük is, hogy sikerülend neki nagy gyakorlat után a müvészet magaslatára felrepülni, hanem azért kár neki próbálgató erőlködései közt szárnyaival volt fészke felé csapkodni. — Ugy-ugy Bercsényi ur! Alig hogy tőlünk a mult összel elszakadt, s már is neki rugtat, drámánknak, intendaturánk — és müvezetésünknek, kicsinylőleg nyilatkozik azon provincialis kritika felől, mely önt, annyi éven át bátoritotta, buzditotta, és sokszor hibáit elnézte. Hisz ön tudhatja legjobban, hogy az első rendü drámai tagok az operettekben a publikum között szerepelnek, kivéve a II od rendüeket, (Együd, mint 1-sö rendü bonvivant kivétel,) és azt is tudhatja, hogy a debreczeni szinház önerejéből tartja fenn magát, következőleg a jövedelmet igérő operetteket sem számüzheti, erre pedig vannak rendes tagjai.

Csak legyünk méltányosok Bercsényi ur! Operánk — illetőleg annak két férfi tagja, kik egyenesen a nemzeti szinháztól jöttek hozzánk, részesülnek a fentczimzett fővárosi uraktól bizonyos satyrikus megjegyzésekben.

Lássuk már most, mily égbe kiáltó különbség van, a 100 ezerekkel támogatott nemzeti szinház azon tagjai, és a mieink közt, kik itt is, ott is, egy ugyanazon szerepkört töltenek be?

Első alkalmat nyujtotta — a „Nagyvárad“ szini referense, — ki Bodorfi énekéről és játékáról igen hizelgőleg mert irni, — az „Üstökös“ egy munkatársa, s utóbb több lap ujdondászának.

Azt csak be fogja ismerni bárki is, hogy Bodorfi, mint első rendü baritonista, a nemzeti szinháznál 10 évig müködött, és különösen a 60 as évek elején, egész 70-ig közmegelégedésre, s a fővárosi kritika méltó elismerésére mindig első rendü szerepeket énekelt, mig később, a különbféle érdekekből összekötött Láng, Odry, Maleczky, Angyalfy szerződött baritonisták a próbált katona (Bodorfy) rovására fel-felhatolni erőlködtek, és az egy Odrynak sikerült is felemelkedni oda, hol előbbi voltak, a többi konkurrens azonban lehet, bár protegált, de azért mégis közkatona Bodorfi mellett, és ki vethet követ egy oly önérzetes emberre, ki látva, és tapasztalva az intrigue már annyira vetemedését, hogy II od, III-ad rendü szerepekre korháztattatott általa, önérzetében, ott hagyta a minden roszat kiabálókat, és körünkben találta fel tisztességes menhelyét, kit mi szeretünk, tisztelünk és becsülünk, és ennek kinyilvánitásáért pedig nem bánjuk a szatyrikus megjegyzéseket a pesti fiatal tudósoktól még akkor sem, ha kinyilatkoztatjuk, hogy Láng, gégehangu (Gaumenton) s pogány magyarságu, Maleczki felette kezdetlegességü és végre Angyalfy magas vagneri stylü (?) baritonisták valamenyiéért sem cseréljük fel Bodorfit.

A második alkalmat nyujtotta a „Nagyvárad“ egy tárczaczikke, és a „Debreczen“, mely azt átvette, melyben érzékenyen volt nyilvánitva a sajnálat a felett, ha Bogyó, mint kiről a hir szárnyalt, hogy olaszul tanul, s talán Bukarestbe készül, — elhagyja a debreczeni szintársulatot, hol őt annyira szeretik.

Az „Ellenőr“ ujdondászának ez nem tetszett, s szemére veti Bogyónak, hogy őt a nemzeti szinháznál egy évig próbálták.

Ezt mi megengedjük, de azt elfelejtette az ujdondász ur, hogy az két év előtt volt, és hogy mint a jó katona, nem akart Bogyó a depot mellett tétlenül heverni, hanem a küzdtérre kivánkozott, hogy alkalma nyiljék az előre hatolásra.

Két év sok idő, — addig birodalmakat lehet nyerni, és veszteni, és annyit bizton merünk állitani, hogy a lefolyt két évet Bogyó sem töltötte tétlenül, hanem haladt előre folytonosan.

Az ujdondász szerint Bogyónak az a vétke, hogy a népdalokon kezdte, no, — hogy nem Bogyó az az egyetlen, ki ott kezdte, szolgálhatunk több példával.

Balázsné asszony is a Rózsikákon kezdte, ma már drámai primadonna. Paulinè asszony operettékben próbálkozott először, és ma már (ha hangja visszajő) páratlan a maga nemében.

Mi itt Debreczenben nem mertük volna Blahánénak Mándokiné szerepeit kezébe adni, és Pesten „Árny“, „Fekete domino“ sat., ujabban pedig Erkel „Brankovics“-ában Paulinénak irt István szerepét, kész vele a szerző éneltetni.

Mi Vezérit statistériában szerettük, s lám, a budai szinkörben a fővárosi sajtó őt, mint értelmes szinészt, tünteti elő; sőt magára az „Ellenőrre“ hivatkozunk, hogy Miklósitól Kápolnai nevü jó tenorista Kolozsvárra megy operette soloénekesnek, holott pár évvel ezelőtt ugyanott igénytelen kardalnok volt, ugyancsak Solymosiról irja, hogy egy pár évvel előbb a budai szinháznál kis kórista volt, s ma már elsőrendü kómikus; mi ebből a tanuság? hogy pár év nagy különbség ott, hol szorgalom és tehetség nem hiányzik, — Bogyó pedig oly haladást tett, hogy mi magunk csak tavaly óta is alig ismerünk rá. Ha majd Bogyó is 35 egymásutáni évig fog énekelni operában, (még csak 2 év óta müködik) mint a mostani pesti énekesek, hiszszük, fog annyi gyakorlatot mutatni, a mennyit tőle az „Ellenőr“ t. ujdondásza ez időszerint megkövetvel, s miután ugy sem vagyunk nagy bővében a magyar énekeseknek, ezért meg is becsüljük, s ha csak tehetjük, körünkből nem is eresztjük, és ezért ne is haragudjanak reánk azok a jó pesti urak, ha mi szeretetünkkel törekszünk magunkhoz lebilincselni szeretett énekeseinket, mert nem nyulhatunk az ország pénztárába, hogy évi 14—15 ezer forinttal kössük le magunkhoz; igy is, az egy nemzeti szinházat kivéve csak magunk tartunk magyar operát, és erre is alig van magyarnyelvü erő, és ha majd a nagy operaház felépül? Kolozsvár, Arad operát szervez? Ha akkorra, valahol fedeznek magyar kész énekeseket azok a jó urak, kik most még idegenitik a meglevőket, mondom, azon jó urak meggazdagodnak majd a felfedezés dijából.

Fl ....

---

† **Szabó Rikhárd.** A szépirodalom barátai bizonyára kedvesen emlékeznek e névre. Ő már nincs többé! E hó 9 én déli 12 órakor Késmárkon, hová a fővárosban duló járvány elől menekült, meghalt kolerában. Még 55 éves volt. Sorsát nem kerülheté ki.

Szabó Rikhárd tevékeny volt mint ember is, mint iró is. Kivált a mult évtizedben sokat találkozánk nevével minden irodalmi vállalatban. Több lapnak volt munkatársa. Utóbb a „Magyar Bazárt“ szerkeszté alapitásától fogva. Özvegye 3 kiskoru gyermekkel maradt.

Az ellenzékhez törhetlen hüséggel ragaszkodott az elhunyt férfiu.

Legyen könnyü a föld poraink! Emléke élni fog müveiben!

A vidékről.

GálosPetri, aug. 9.

Szánalomraméltó azon helyzet, a melyben Ér.-Mihályfalva várcsa és környéke van egész ség ügyi ekintetben, mert e nagy s legalább 20 községből álló terület csaknem orvosi segély nélkül van, pedig a kolera már nagyobb mérvben felemelte duló és gyászos arczát e környéken; uralkodván Bagamérban, Ér.-Mihályfalván, Gálos.-Petriben, Vasadon, Körtvélyesen, Ottományban: kivált Bagamérban, Ér.-Mihályfalván, s utóbb már Gálos.-Petriben is e z utóbbiban tekintve a népesség kevés szá mát, alig 1200 lelket, dühöng; mert augusztus 2-án kiütvén a járvány, a mai napig augusztus 9. reggeli 8 óráig 17 betegülés, 4 halálozás, történt; s az orvosi segélyt csaknem nélkülöznünk kell, mivel Ér.-Mihályfalván a központon csak is egy orvos van, a ki ugyan a nap és éjjel minden perczét felhasználva, magának ugyszólván semmi pihenést sem engedve, nagy önfeláldozással s lelkiismeretes pontossággal végezi reá bizottt kötelmeit; de oly sok felé levén a betegülés, alig tud egy egy község látogatására 48 óra alatt egyszer menni; — járási orvosunk Horváth József tőlünk távolabb, Székelyhidon a járás központján lakván, bármikor csak ideje engedi többször fordul meg közöttünk, de gyakrabban teendő látogatását nem is kivánhatjuk, annyival inkább, mivel magában a központban Székelyhidon is dühöng a kolera. — Volt nekünk Er. Mihályfalván egy orvosunk, — kedvezek nevének, bár nem érdemli, — a ki évek hosszu során át kezelte egészségügyünket, s a kit mi szivünkből szerettünk s kedveltünk, ő szeretetünket azzal viszonyozta, hogy midőn meggazdagodott közöttünk, — itt hagyott bennünket legnagyobb bajunkban, s eltávozott külföldre.

Szakasz-szolgabiránk minden óvintézkedést megtett minden községben, s felügyel kellő szigorral; járási orvosunk kellő gyógyszerekkel ellátta előre a községeket, azonban a vidék az orvosokhoz hozzá levén szokva, nem tudja azt nélkülözni, de nem is lehet, s igy az orvosok közül bárki kijő a községbe, alig győzi a teendőket végezni.

A mihályfalvai gyógyszerész is éjjel nappal talpon van segédével együtt, alig győzi az igényeket teljesiteni, s ha netalán ők kidőlnek közülünk — az orvosokkal, a mitől Isten óvjon meg bennünket is, — mi leend e környékből? félelemmel gondolunk e helyzetre.

Igy állunk mi fájdalommal eltelve a jelenben, rettegve a jövőtől. Annyival inkább váratlan pedig reánk nézve e csapás, mivel még ez ideig emberemlékezet óta ily nagy mérvben nem dühöngött a kolera e vidéken; de ha igy megy, ugylátszik, a multakért is kiveszi osztalékát.

Ha az orvosi kar közül valaki a járvány tartamára ajánlkoznék, kiben szivesen megbizhatnánk, sziveskedjék alólirottat pár sorban megkeresni, s a feltételeket alólirottal közölni mert alólirott jelenben oda törekszik, miként ha kivihető lenne Gálos Petrinek, Tarcsa és Vasaddal együtt egy orvosa lenne, mivel egyik község a másiktól alig van egy negyed óra járásnyira, s a központ Gálos.-Petri. (Az igért dolgokat szivesen veszszük Szerk.)

Erőss Dániel.
jegyző s kir. postamester.

A járványról.

A kolera egyedül a rendetlen életmód által okoztatik, s hogy valakire ragadna, azt egyenesen tagadom. Ezen oly nagy mérvben pusztító kolerának legsikeresebb gyógyitásmódja a következő:

A beteg ágyba fekve, dunnával nyakig jól betakartatik; tiszta vizet, bor vagy ecetes vizet ihatik, de csak kávéskanalankint, a fejre ha fáj, hideg vizes borogatás rakatik.

Gyógyszer az első 24 órára; 1-ör 24 gran sulf. chinin ½ gran ext. nuci vom. 1 gran ext. opii aquos. 4 por adagra, 5 óránként 1 port; erre a beteg mielőbb sőt már az első por bevétele után is jobban lesz.

A második nap következő vényt kap: Sulf. chinin ferk. lactici ad gran quatuor ext. opii aquos. gr. ⅛ mi. f. pulv. dent tal. dos. egy Nr. 4, naponta 4 port, a 3 ik nap 3 port, a 4 ik, 5 ik, 6-ik nap csak két port, a 7-ik nap csak 1 port, — a székletétet pedig, hogyha 3 nap nem volna, akkor ½ lat ricinus olajat lehet adni.

Tápláléka hus, leves, savanyuételek és sült naponta kétszer, és egy meszely ábor.

A leghatásosabban ajánlom ezt, egyrészt a közönségnek, másrészt pedig ügyfeleimnek, meglesznek róla győződve, hogyfáradozásaikat dusan koszoruzza a jövő elismerés.

Nagy-Léta, 1873. aug 8.

Liszt Antal, s. k.
orvos és szülész.

Az ásatások vége Trója romjain.

‡) Dr. Schliemann Henrik, kinek ásatásairól Trója romjain két hóval ezelőtt hosszabb czikksorozatot közlénk, most ujból s ugyancsak Trója romjairól levelet intéz az

---

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MÜVELTSÉG.

Regény négy kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Harmadik rész.

(Folytatás)

— Az ég nevére, drága Gabriellám, beszéljen! kéré Ábrahám, és hálántékát vizzel öntözé.

Az ájulás csak nehány másodperczig tartott, s ujra felnyitá szemeit.

Fölé hajolva állott Ábrahám. halványan mint a halál.

Miután Gabriella nehány csep vizet ivott, jobban érezte magát.

Ábrahám telve nyugtalansággal, ezer kérdéssel ostromolta őt, s erővel orvosért akart menni.

Gabriella kinyilatkoztatta, hogy már régóta főfájásban szenved, és orvos nélkül is jobban lenne, csak pár napig hon tartózkodhatnék.

Ábrahám azonban e nyilatkozattal nem lett megnyugtatva, hanem azt mondá:

— Ön beteg, és én fölkeresendem anyját.

— Ó mindjárt hasa jön, szólt közbe Gabriella, és én kérem önt Ábrahám, ne haragitson meg engem gyermekes nyugtalanságával. Hoszu idő óta elég szomoru vagyok, és nincs szükségem bánatom szaporitására.

— És miért busult Gabriella?

— Azt nem mondhatom meg.

Gabriella fejét a vánkosra hajtotta. — Köny fénylett szemében.

Ábrahám egy pillanatig hallgatva ült, azután ujra kezdé:

— Tehát nincs bizalma hozzám. Tehát, igaz hogy Gabriella egy szikra jó indulattal sem viseltetik már hajdani barátja iránt?

— Ki mondta azt?

— Viselete az utolsó hónapokban. Mily sok szenvedésembe került azt megtudni, hogy vége van barátságának.

Gabriella nem felelt, hanem elrejté arczát a vánkosok közé.

— Gabriella, miért sir ön? Ó szóljon kérem! Kettenetes azon rettegés, melyet könyei okoznak. Rossabbul van talán?

— Nem, suttogá Gabriella.

— Miért sir? Megszomoritottam? Ha ugy van, isten tudja, hogy nem volt szándékom. Ön nem sejti mennyire jobban szeretem, minden másnál e földön.

— Minden másnál: mondá ön?

Gabriella felemelé a fejét a vánkosról, és mondá:

— Volt idő, midőn ezt elhittem, és akkor minden oly vidám, és szép volt körültem; hanem most már tudom, hogy az nem ugy van.

Gabriella ujra sirni kezdett.

— Tudja Gabriella hogy nem ugy van? Kit szeretek jobban és nagyobb bensőséggel mint önt? Senkit. — Lehetne-é valakit szivemben előbb helyezni, mint önt? Nem! ön saját hatalmát sem ösmeri, ha igy beszél.

— Ábrahám, csak jobban kell szeretnie jövendőbeli arájját, Izralieri Hágárt mint engem? — Hisz ez természetes. De nem is ez kedvetlenitett el, hanem az, hogy nincs bizalma hozzám. — Egykor, elmult egy éve, igy szólott hozzám: Gabriella, ön a legjobb, legkedvesebb barátném, ön előtt soha sem lesz titkom. Ön nem mondott igazat mikor ezt állitotta, mert elhallgatta Hagárhozi szerelmét. Az ön barátsága tehát csak üres szó volt.

— Bevégezte ön?

— Igenis, most tudja ön miért nem lehetek többé önhöz olyan a milyen voltam, ki megszünt fivérem, barátom lenni.

— Igaza van Gabrielle, barátságom csak üres szó, mivel én önt szeretem, forró szent szerelemmel. . . . . .

Mily bizonyitgatások, érzelemcserék, könyük és mosolyok követték e szavakat, azt tudja mindenki, a ki maga is szeretett és viszont szerettetett.

Mikorra Moulin asszony visszatért, minden félreértés föl lett világositva. Ábrahám tudta, hogy Gabriella őt nagyon, nagyon szereti, továbbá hogy Izalieri Hagár elbeszélte Gabriellának, hogy ő tetszett Ábrahámnak.

Ámbár e bisalomcsere folytán az ifju leány bensejében a naptény mindent megvilágositott, még sem lehetett megakadályozni, hogy erős meghülés miatt meg ne betegedjék és pár hétig az ágyat ne őrizze.

Azon nyugtalanság, melyet Ábrahám ez idő alatt kiállott, felvilágositotta őt, mennyire drága ez életre és boldogságára nézve Gabriella.

Az aratás nagyon előhaladt, mikor Levitain Eliás délfelé való utazásáról visszatért.

Atyjának haza térte után pár nappal meglátogatta Ábrahám Moulin asszonyt, s egyedül találta.

— Beteg Gabriella? kérdé Ábrahám.

— Nem, de én távolitottam el, hogy önnel beszéljek, mondá Moulin asszony. Szereti ön leányomat?

— Igen, asszonyom, teljes szivemből.

— Gabriella megvallotta nekem; azonban Ábrahám, meggondolta ön, hogy ő keresztyén, ön pedig zsidó?

— Ön, asszonyom, ki oly felvilágosodott és előitélet nélküli, busulna ezen?

— Nem én, hanem igenis az ön atyja.

— A keresztyén tannak hódolva, mégis, a fórradalom alatt nevekedve, magam is megtanultam, hogy az emberek a vallás tekintetében, és a felvilágosultság által egyenjogosultak lettek, és isten képe minden szabad szellem előtt a szabadság sajátságos fényében tündöklik. Az igazság és jog istentől áramlik le az egész földre, és nem bánja, bármi módon tiszteljük a legmagasabbat. Tisztelem mindenki meggyőződését és becsülöm az érdemet a hol van. Nem igy van atyjánál. Ugyanazon forradalom, mely engem vallási egyenetlenségek megitélésében elnézővé, őt türelmetlenné tette. Ő soha sem adja megegyezését fiának keresztyén nővel leendő összeköttetéséhez.

Moulin asszony elhallgatott.

Vannak szavak, melyeknek hatása legkedvesebb reményinkből leejtenek a legkeserübb valóba.

Ábrahám e két év alatt, mióta Gabriellát ösmerte és szerette, az ifjuság szokott gondtalanságával engedte át magát érzelmeinek, a nélkül hogy a jövőre gondolna.

Moulin asszony szelid és komoly szavai egyszerre fölébresztek szép és csábos álmaiból. Azok hatása kábitó volt. Sokáig ült mozdulatlanul. Az a mit mondott, teljes valódiságában tünt fel lelke előtt.

Most már belátta, hogy atyja, fiának egy keresztyén leánynyal lehető összekelését atyái istene és vallása ellenni bünnek tartaná.

Végre, sokáig hallgatva ült ott, igy szóllott:

— Asszonyom, ön helyesen itélte meg atyámat. Neki nehezen fog esni, hogy Gabriella iránti szerelmemet helyben hagyja.

(Folyt. következik.)

„Augsburger Allgemeine Zeitung szerkesztője, Dr. K. Gerstenberg hez, melyet tudományos archeologiánk érdekében s megkezdett czikksorozatunk befejezéseül szükségesnek látunk átvenni. — A levél igy hangzik:

Trója, jul. 17. 1873.

„Ugylátszik a gondviselés megakar jutalmazni háromévi ásatásaim fáradalmaért, mert e hó elején a már kiásott skäi kapu mellett, mintegy 8½ meternyi mélységben, a Priamosház közvetlen közelében érdekes tárgyra akadtam, mely rézből volt öntve, és sajátságos alakkal birt. E tárgy még annyival is inkább fölvonta figyelmemet, mert annak háta mögött aranyat vettem észre. Ez arany fölött 1½ meternyi magas vöröses hamv és mész alkatu romhalmaz feküdt, melyre ismét 6 meternyi magas várfal nehezült, alkalmasint a legközelebbi időből Trója pusztulása után.

Hogy ezen, a tudományos régészetre oly fontos kincshalmazt ásó munkásaim kincsszomja ellen megvédhessem, kora reggel, midőn rendeletemre a munkások szokásos reggelijöket ennék, én és nőm a romok közzé siettünk s a legmegfeszitettebb munkával fogtam a kincs kiásásához. Minden pillanatban félnem kelle, hogy az óriási kőhalmaz, melyet alá kelle ásnom, rám zuhan, de lélekjelenlét volt bennem mindig annyi, hogy eszembe jutva a tudomány iránt kötelességem, megvessem a veszélyeket s — a halált. Szeretett hitvesem mellettem volt szüntelen s nagy schavljába takargatta az általam kikapart arany tárgyakat. Nélküle lehetlen lett volna a kincset megmentenem.

A talált tárgyak a következők:

1. Egy óriástányér alaku rézlemez, melynek átmérője 49 centimeter volt. Alakrajzai élénken emlékeztnek a Homér által sokszor emlitett ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι-ra

2. Rézüst, két függélyes irányu fogantyuval, tökéletesen oly alaku, milyennek Homer a λέβης-t irja le. Az üst 14 meternyi magas; alja egyenes és átmérője 20 ctmr.

3. Egy nagy rézlap, 1 ctmr vastagságu s 44 ctmr hosszu, két végén egy egy mozdithatlan kerék van. A lap két oldalán erősen meg van hajlitva, mit az akkor dühöngött tüzvésztől eredettnek tartok. Közepére finom metszésü ezüst váza van forrasztva, mit azonban szintén a tüz által származottnak gondolok.

4. Ugyancsak rézből készült váza.

5. Egy gömbölyded **aranyserleg**, 15 ctmr magas s 403 grammnyi sulyu. Alján czifraságok vannak bevégezetlenül. Továbbá egy 226 gramm. sulyu aranyedény, alakja hajóhoz hasonlit, a hajó két oldalán fogantyu van. Egy atheni barátom, Stephanos Kumanudes tanár megjegyzi, hogy az edény ama korszakból való, midőn, ha 2 görög közül az egyik borral kinálta meg társát, elébb ő ivott a hajóorrt képező kisebb nyilásból s aztán odanyujtá neki a másik végét, mely a hajófaron lévő nagyobb nyilásban végződött. E szertartás a tiszteletnyilvánitás egy neme volt a görögöknél hajdanta."

(Folyt. köv.)

— **Hirek a hirlapirodalom köréből.** A „Szegedi Lapok" kiadótulajdonosai kinyilatkoztatják, hogy a lapot mint napi közlönyt továbbra fenn nem tarthatják, s igy abból hetilapot csinálnak. Szerkeszti az ottani „Dugonics-kör". — Beküldetett hozzánk a „Pécsi figyelő" ellenzéki lap első száma, mely eléggé tartalomdus s változatos. Szerkeszti Simonfay János. Szerkesztőtársak: Haksch Emil és Kiss József.

UJDONSÁGOK.

* **Éljen a debreczen-nagyváradi főispan!** Patay András főispánunk közelebb nemes gondolkozásának, magas müveltségének s emberbaráti érzelmeinek igen fényes tanujelét adta, midőn a király születésnapja alkalmából tartatni szokott főispáni diszebéd költségeit az idén jótékony czélra áldozta fel, nevezetesen **300 frtot ajánlott** Debreczen és Nagyvárad azon lakosai részére, a kik a kolerajárvány folytán árvaságban és gyámatlanul maradtak. Ez összeg fele 150 frt. Debreczen város polgármesterének, Kovács Lajosnak már kézbesittetett is, a másik fele Nagyváradra átküldetett. A király születésnapjának ily megünneplése valóban fejedelmi, s ez méltó egy népei boldogságát igazán szivén hordó királyhoz. Óhajtjuk, hogy Magyarország királyának születésnapját az egész hazában oly magasztosan ünnepeljék meg, mint teszi ezt Debreczen, a legnagyobb magyar város főispána!

* **A kolera szünik.** Debreczenben tegnap, (aug. 11.) uj kolerabetegülési eset 41 fordult elő, ezek közül 21 férfi, 20 nő, meggyógyult 10 férfi, 6 nő, összesen 16; meghalt **11**, férfi 4, nő 7; orvosi ápolás alatt 119 maradt, ebből férfi 51, nő 68.

* **A lövészegylet** Debreczenben uj korszak elé néz. E nemes czélu intézet lelkes tagjai komolyan fogták fel hivatásukat, a lövészegyletet azzá akarják tenni, a minek lenni kell, — polgári lövésztársulattá. Ime, jelenben azt tapasztaljuk, hogy mind az elnökség, mind a tagok eddig nem tapasztalt buzgalmat fejtenek ki az ügy körül. Ugyde a közönségre is vár itt kötelesség, hogy t. i. becses adományai által segélje az egyletet, oly formán, hogy dijakat tüzzön ki a versenyzők számára. A nőknek itt különösen szép szerep jutott. A gyöngéd kezekből vett babér kettős ösztönt ad. Fel tehát városunk hölgyei! A jótékony czél oltárára tett áldozat a legnemesebb tett a világon!

* **Adakozás.** Báró Vangenheim Ottóné, szül: Becsky Czeleszta urnő ő méltósága a helybeli lövészegylet részére 5 db. két-két forintos tallért szivesked[e]tt ajándékozni, — miért az egylet hálás köszönetét fejezi ki. További adakozásokat Mayer Ferencz 1. lövészmester a legszivesebb köszönettel elfogad.

* **A „Tisza" biztositó és jelzálogbank** az ujabban foganatba vett berendezés folytán halad előre azon uton, melyen kezdetben is indulnia kellett volna, azt tartván szemelőtt, hogy kevés költséggel kell haszonra dolgozni, s a kiadások már maga az üzlet által fedeztessenek. Ehezképest a rendes fizetéssel ellátott helyi központok, mint ilyenek, feloszlatván, a képviseletek s főügynökségek ugy rendeztettek be, hogy azok költségeinek a szerzési jutalékokból kell kitelni. Az intézet régi képviseleti székhelyei meghagyattak; annálfogva, az intézet üzleti székhelyei következők: Debreczen, Pest, Kassa, Szeged, Pozsony, Győr, Arad, Temesvár, Eszék, Kolozsvár, Miskolcz. Az uj berendezés megtörténtével már javulásnak indult az üzlet, minden ágban. — A jelzálogüzlet folyama, a záloglevelek nem értékesithetése miatt, ezuttal szünetel; azonban megtétettek az intézkedések, a záloglevelek folytán pénzbeszerzésre, s mihelyt ez sikerül, a záloglevélkölcsönzések is meg fognak indittatni.

* **Csáthy Károly** helybeli könyvárus meghozatta Debreczen város és vidéke magyar olvasói számára a bécsi közkiállitás német névjegyzékét.

* **Az 1848—9-diki honvédek** jövő vasárnap tartják évi tánczvigalmukat egyenöltönyük költségeinek fedezésére a népkertben. E tánczvigalom mindig élénk és népes szokott lenni. Hiszen a régi honvédek iránti kegyelet sokkal inkább be van oltva lakosságunk szivébe, mint hogy azok ügyének pártolását melegebben kellene ajánlanunk a közönség figyelmébe. A czél már magában véve is oly szép, hogy azt pártolni kötelesség. Lelki gyönyör hatja át a honfit, midőn a régi vitézeket régi honvédöltönyökben pilantja meg, midőn szinrőlszinre láthatja a hősöket. . . . E czélra áldozni minden honfinak szent kötelessége. S a ki e szempontból nézi az 1848—9-iki honvédeket, az bizonyára támogatni fogja ez alkalommal is ügyöket.

* **Vizbefulás.** Szücs József, helybeli lakos, vigyázatlansága folytán a Hortobágy vizébe fult.

* **A kolerakórház,** mely a külső vásártérről a vásár tartama alatt a salétromlaktanya mellett e végre felállitott fasátorba tétetett ki, holnapután az f. hó 14-én a nagyzsidóutczán lévő Falk-féle sátorba fog ismét visszahelyeztetni, mely helyiséget nappal a sátorőrök, éjjel kifüggesztett veres lámpák jelzendik. Debreczenben, 1873. aug. 12. Poroszlay László, egészségügyi elnök.

* **100 frtos váltó** találtatott; az elfogadó neve már alá is van irva; az illető tulajdonos átveheti Jenei István alkapitánytól, a városházánál.

* **Az iparos ifjuság** egyletét illetőleg kaptunk egy interpellácziót a nevezett egylet vezetőihez, azonban ugy látszik, hogy interpelláló nem olvasta a már általunk tett kérdésekre az illetőktől lapunkban megjelent nyilatkozatot; minek folytán interpellácziója feleslegessé vált, azonban, ez nem zárja ki azt, hogy ismét sürgessük a szép müködési körre hivatott egylet mielőbbi életbeléptetését.

* **Nagy utra készül** városunkból Markos Péter, ki már e nemü nemes szenvedélyéről ismeretes. Közelebbről Ázsiába és Áfrikába váltott utlevelet, s ez már a kormánytól le is érkezett részére.

* **Rendőrségünk** erélyesen hozzá látott a piacz megtisztitásához; ma is nagyobb mennyiségü éretlen dinnyét, rosz kenyeret, szilvát almát foglalt le. Helyesen; csak tovább!

* **Vajudó vállalataink.** Városunk eddigelé oly szerencsés volt, hogy az egyleti s társulati uton kezdeményezések általában sikerültek; ha olykor, ami igen ritkán fordult elő, kedvezőtlen helyzetbe jött valamelyik vállalat, azt erélyes férfiak buzgósága ismét kisegité. — Az ujabb időben azonban különösen két oly vállalat nem akar sehogy erőre kapni, mely Debreczen emelkedésére egyik életkérdés, és pedig a mellett anyagi haszna is kétségbe vonhatatlan. Ezek egyike a lóvonatu vasut, másik a gőztéglagyár. — Felhivjuk az illetőket, kik ezen vállalatok élén állanak, hogy világositsák fel a közönséget az ügyállásról, az akadályokról stb. Ha pedig nem tudják tovább fejleszteni az ügyet, adják át azt szerencsésebb kezekbe. (Beküldetett.)

* **Vásári krónika.** Rendőrségünknek a jelenlegi vásár alatt igen sok dolga volt. A zsebmetszők, — alkalmasint szintén „Krach"-ot szenvedvén, — szokatlan nagy számmal jelentek meg a vásáron. Első s második nap mintegy 12 darabot csiptek el rendőreink s azóta a börtönök mindinkább benépesednek. Ma azonban speciális gazember került hurokra, ki nem kevesebb, mint 4000 forint után nyujtogatta körmeit; — de a nemezis utólérte, mert ép a legválságosabb pillanatban midőn keze t. i. a megrablandó ember zsebében járt, egy buzgó rendőr által lefüleltetett s bekisértetett oda, hol számára nem lesz irgalom s kegyelem.

* **Az eczetgyárak** ellen sokan panaszkodnak, hogy azok készitményeiket rosz vizből csinálják. A rendőrség bizonyára gondoskodni fog, hogy a vád alapossága, vagy igaztalansága kitünjék.

* **A Hortobágyról** valami pandur tegnap igen nagy garázdaságot vitt végbe a piaczon; természetesen megcsipték, s itt megtanitják majd a rendre.

Fővárosi értesitő

** Tüzeset gyakran van mostanában a fővárosban, tegnapelőtt ismét két ily eset volt.

** Pesten tegnap meghalt 41 kolerabeteg, meggyógyult 39, orvoslás alatt 279 maradt.

** A tőzsdén javulni kezd a hangulat, a forgalom is élénkebb már.

** B. Prónai Gábor a persasáhnak egy szép ethnographiai münek diszpéldányát adta. A mü hazánkról szól. Különösen meglepte a saht a „csikós" rajza.

** A fővárosban ismét több koleraorvos neveztetett ki.

** A nemzeti szinházban vasárnap az uj idényt a „Lelencz"-czel kezdték meg. —

Belföldi hirek.

*** A rozsnyói választókerület polgárait Máriássy Andor orsz. képviselő gyülésre hivta össze, hogy a lefolyt orsz.gyülési ülésszak eredményéről jelentést tegyen.

*** Virág Gyula 1848-iki honvédkapitány Pécsett meghalt. Béke porainak!

*** Kisujszálláson nagyban dühöng a kolera. A megrémült nép segélyezésében kiváló érdemök van Dr Fekete Lajos orvosnak s Illéssy Sándor polgármesternek.

*** Azalföldi vaspályán csütörtökön a kocsi kizökkent, négy kocsi összetört. Emberélet nem esett áldozatul.

*** Szegeden törvényszéki biró Debreczeni Ignácz vagyonosztozkodás közben az ujszegedi szolgabirót meg akarta lőni, de nem találta. Aztán önként jelenté magát a járásbirónál.

*** Kecskeméten Gallia Fülöp könyvkereskedő nagy mérvü bukást szenvedett, s öngyilkossá lőn.

*** H. Böszörményben egy orgazdasággal vádolt nánási lakos meg akarta vesztegetni a kir. alügyészt; kisült aztán, hogy az orgazdaságban nem hibás, de vesztegetési kisérletéért 8 napi fogságot kapott.

*** Lükő Géza képviselő 72 éves édes anyja Körtvélyesen a járvány áldozata lőn.

Délutáni posta.

— Horn Ede a magyar országgyülés összehivását inditványozza az aratás eredménye ügyében.

— Bécsben a 14-ik német nemzetgazdászati gyülés tegnap nyittatott meg a berlini Braun által.

— Hallga! Egy kormányrendelet szerint 3 hadihajót küld ki Ausztria a spanyol partokhoz.

KÖZGAZDASÁG.

Debreczen aug. 12. A baromvásár mai napon befejeztetett. Tegnap különösen igen sok eladó szarvas marha és ló volt kiállitva, melyek azonban nagy részben el nem keltek, az elkeltek pedig lenyomott árakon adattak. E körülmény folytán mai napon már több eladó ki sem állitotta jószágát. Minden nagyobb és használható barom 20—30 százalékkal olcsóbban kelt mint ezelőtt 2 hóval értékesithető lett volna. Az árak következők: egy éves (rugott) borju párja 30—40 ft, két éves 60—70 ft, 3 éves 90—100 ft, jármos ökör tinó 180—240 ft, nagyobb 4—5 éves 260—300 ft, fias fejős tehén 60—120 ft, kisebb riska faj 30—50 forint, fiával, vágni való tehén párja 120—160 ft; közönséges igás ló 30—60 ft, nagyobb 80—90 ft, hajtott erdélyi csikók párja 2—300 ft, tanult paripa és kocsi lovak darabja 150—200 ft. — A Debreczen város lovai jó árban csakhamar eladattak, — némely része 300 fton is felül kelt.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMARI KAROLY.

Nyilttér.

Nyilatkozat.

A 155 dik számu „Debreczen" lapban ezen czim alatt „Válasz a Klorodine czimü czikkre" Dr. Zelizy Dániel ur állitását igaztalannak nyilvánitom, mert hálával elösmerem, hogy t. Dr. Kempf ur engemet Klorodyne-val jéggel s Kinallal a Choleratyphoidból kigyógyitott; életemet ügyességének s a Klorodyne-nak köszönöm.

Kelt Debreczenben. aug. hó 12-én. Homok-utcza 3018 sz.

Péntek Sándor m. k.,

HIRDETÉSEK.

LEGKITÜNŐBB MINŐSÉGÜ
ROMÀNCÈMENT
(vizhatlan mész.)

Benkó Károly budapesti épitész és társa gyárából Nyerges-ujfalun, Esztergam megyében, — vizben s ingó talajon ugy, mint szárazföldön, vizhatlan szilárd, és tartós épületek és épületrészek késziteséhez — a legjutányosb gyári árban kapható

a nyerges-ujfalui románcément
gyári raktárában
Berghofer Istvánnál
Debreczenben.

394 9—10

Eladó ház.

Nagyujutczán a 1594. számu ház külső földével együtt, előnyös feltételek mellett eladó. — Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.

415 5—6

Önkéntes árverelés.

Csanak József ur kádasutczai házának hátulsó udvarán f. évi august 14-én Kollmann Frigyes őrnagy szobabeli butorai fognak önkéntes árverésen a legtöbbet igérőnek eladatni: mire a venni szándékozók tisztelettel meghivatnak.

Debreczen aug. 7. 1873

Ferenczy Aladár
megbizott.

484 3—3

Különlegességek.
(Specialitäten.)

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, miszerint a folyó hó 20 tól kezdve, a magyar királyi

dohány és szivar különlegességek

árudáját átvevén, ezeknek elárusitását a helybeli magyar királyi dohány és szivar főtőzsdében folyvást, a legdusabb választékban, a nagy érd. közönség rendelkezésére tartom.

Igérem, a legpontosabb kiszolgáltatást, és megjegyzem, hogy bármely postai rendelmény, a megfelelő előleg beküldése mellett, azonnal eszközöltetik.

454 5—16

LÖW R.

Értesités.

Okolicsányi Miksa Kovács János ur tanyáján annyi cserepet és léglát gyártatott, hogy azt a t. közönségnek ezuttal jutányos áron áruba bocsátja.

490 1—2

Eladó hegyi szőllő és kiadó lakrészek.

A diószegi kis hegyen 58 kapa jó karban levő szőllő cserepes pajtával, alatta 30 öl hosszu téglából rakott pinczével, külön istállóval, mely alatt szinte 15 ölnyi hosszaságu föld pincze van, szüretelő edényekkel együtt örök áron eladó.

Továbbá czegléd utcza 24-ik szám alatti háznál az emeleten 6 szoba, 2 konyha, 2 kamara, padlás, földszint istálló, kocsiszin, fás ól és egy raktárnak való helyiség, együtt vagy részenkint is minden órán kiadó. Bővebb értesitést nyerhetni a fentirt szám alatti háztulajdonossal.

482 3—3

Árverési hirdetés.

Mely szerint szab. királyi Debreczen város tanácsa részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a czegléd utczai bika akol háta megett eső üres térből 425 négyszegöl épületi faanyagok árulási és tartási helyéül kiszakittatván, az folyó évi augusztus hó 22-kén d. e. 9 órakor a helyszinén; — továbbá: az ugynevezett Csicsogó, vagy Szarvas nevü korcsma italmérési joggal és a mellette lévő mészárszékkel együtt ugyancsak folyó évi október hó 3-dik napján d. e. 9 órakor a városház nagytanácsteremben tartandó közönséges árverés ujján haszonbérbe fognak kiadatni, s az árverési feltételek a város számvevő hivatalánál lévén letéve, azokat a bérleni kivánók ott a hivatalos órák alatt megolvashatják, sőt azokról alólirottnál is kellő felvilágositást szerezhetnek.

Kelt Debreczenben, aug. 4. 1873.

Barcsay István,
kiküldött tanácsnok.

485 1—3

Egy lakás kiadó

Az egész első emelet a Svetics-házban, főntczán 1-ső septembertől kezdve. Értekezhetni Guszman Róbert vendéglőjében.

492. 1—3

Fogmütéti jelentés.

Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy legközelebb Bécsben időzésem alkalmával, a fogászat minden ágában behatő tanulmányokat tettem, minélfogva ajánlom magamat minden fogmütét véghezvitelére, u. m. foghuzásra, betömésre, (plombe) a fogaknak borkőtől való tisztitására, az ideg eltompitására, valamint egyes, vagy egész sor mesterséges fog megrendelésére.

Lakásom Főpiacz, Erdélyi-féle ház.

Spitzer Károly,
orvostudor.

475 3—3

Rozskorpa.

Sz.-Annautcza végén a katona pékháznál jó tiszta rozskorpa kapható, mázsája 2 frt 80 kr.

491 1—3

Haszonbérbe adandó birtok.

A Juszt Károly-féle 360 holdnyi pusztabagosi birtok, 1½ órányira Debreczentől, több évre haszonbérbe adandó. Értekezhetni Szabó Lajos kereskedésében.

468 3—6

Debreczen, 1873. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.